

OD ZAVIČAJNE ZBIRKE MUZEJSKE KNJIŽNICE DO MREŽNOGA KATALOGA

FROM THE LOCAL COLLECTION OF THE MUEUM LIBRARY TO THE
ONLINE CATALOGUE

Ivana Knežević
Muzej Slavonije Osijek
ivana.knezevic@mso.hr

UDK / UDC 026.07:069:004
069(497.5Osijek)
Stručni rad / Professional paper
Primljeno / Received 30. 10. 2010.

Sažetak

I u muzejskim knjižnicama, ormarići s kataložnim listićima počinju pripadati prošlosti te ih postupno zamjenjuju OPAC-i i WebPAC-i, uvjetovani informacijskom i komunikacijskom tehnologijom. Internet je postao novi medij za širu prezentaciju muzejskih knjižnica, njihove građe.

Tako je i Knjižnica Muzeja Slavonije svoju jedinstvenu zavičajnu građu, iz prvoga sveska *Osječke bibliografije* Marije Malbaše, odlučila učiniti dostupnom široj zajednici pomoću mrežnoga kataloga. Upravo je jedan od osnovnih ciljeva mrežnoga kataloga Zavičajne zbirke Essekiane upoznati zajednicu sa zavičajnim fondom, osvijestiti o tome koja se sve vrijedna zavičajna građa krije u najvećoj muzejskoj knjižnici u Hrvatskoj.

Muzej Slavonije jedini je muzej u Hrvatskoj koji na svojim stranicama ima mrežni katalog zavičajne zbirke i ujedno prvi hrvatski muzej općega tipa koji se na mreži pojavio s katalogom.

Ključne riječi: Zavičajna zbirka Essekiana, zavičajna bibliografija, muzejska knjižnica, digitalizacija, mrežni katalog, Muzej Slavonije Osijek

Summary

Influenced by the information and communication technology, the library card filing cabinets in museum libraries are being replaced by OPAC and WebPAC. The Internet has become a new medium for wider presentation of museum libraries and their holdings.

Following this tendency, the library of the Museum of Slavonia decided to make its unique local history collection of books accessible to the wider public through a web catalogue. The bibliography of the collection is published in the first volume of Maria Malbaša's *Osječka bibliografija* (Osijek Bibliography). One of essential goals of the onli-

ne catalogue of the Essekiana collection is to present its local history books to the community and raise awareness of the value of the books kept in the biggest museum library in Croatia.

The Museum of Slavonia is the only museum of a general type in Croatia that made its local history collection available thorough an online catalogue published on the museum web site.

Keywords: Essekiana local history collection, museum library, online catalogue, Museum of Slavonia in Osijek

Muzejske knjižnice i tehnologija

Prema UNESCO-voj podjeli knjižnica, s obzirom na građu, stupanj otvorenosti i pripadnost javno-kulturnom sustavu, muzejske knjižnice ulaze u skupinu specijalnih knjižnica. Naime, prema Hrvatskim standardima za specijalne knjižnice, one su definirane kao stručne organizacijske jedinice u sklopu javnih, mješovitih i privatnih poduzeća, obrazovnih i kulturnih, zdravstvenih, pravosudnih i drugih ustanova. Kao takve, u prvom redu zadovoljavaju potrebe članova matične ustanove, ali i drugih, za knjižničnom građom i obavijestima, pomažu im da u istraživanju određenoga specijaliziranog područja dobiju pouzdane informacije i primarnu građu.¹ Muzejske knjižnice, organizirane kao stručni odjeli muzeja, ali i one koje to nisu, imaju nezaobilaznu ulogu u ostvarivanju muzejske djelatnosti.

Razvojem informacijske i komunikacijske tehnologije, knjižnice su doživjele brojne promjene – poboljšana je način poslovanja, omogućena je brža, bolja i veća dostupnost podataka, promijenjen je način komuniciranja s korisnicima, kao i način prezentacije znanja.² Razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije omogućio je sveopću dostupnost informacija s radnoga mjesta ili topline vlastita doma.³ Dakle, jedan od osnovnih zadataka mreže (interneta) jest omogućiti dostupnost informacija, a to je upravo i jedna od glavnih zadaća knjižnica. Naime, bez obzira na međusobnu raznolikost, knjižnice imaju zadaću prikupljati, čuvati, obrađivati, sređivati knjižničnu građu i omogućiti korisnicima njezino korištenje. Knjižnice su neiscrpan izvor informacija, a upravo im informacijska i komunikacijska tehnologija (internet, računalni javno dostupni katalozi, mrežni katalozi...) omogućuju da moguće korisnike osvijeste o svojim mogućnostima, o brojnoj vrijednoj i raznolikoj građi koju čuvaju u svojim zbirkama.

Danas je sve učestalije prezentirati sadržaje na mreži (internetu) kako bi oni bili dostupniji što većem broju mogućih korisnika. Zato su neke muzejske knjižnice

---

¹ Hrvatski standardi za specijalne knjižnice. // Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete 3, 5(1993), 12-14. Citirano prema: Pažur, Ivana; Sofija Konjević. Hrvatske specijalne knjižnice na web-u. // Zbornik radova i priloga s 3. dana specijalnog knjižničarstva Hrvatske / urednica Maja Jokić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2002. Str. 48.

² Markulin, Helena; Marijan Šember. WebPAC Središnje medicinske knjižnice u Zagrebu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 48, 2(2005), 36.

³ Ožić Bašić, Dina. Utjecaj računalnih tehnologija na razvitak novih sadržaja suvremenih sveučilišnih knjižnica. // Prostor : znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam 15, 1(33) (2007), 120.

u internetu pronašle novi medij za širu prezentaciju. Njihove rijetke, unikatne ili stare i vrijedne zbirke i pojedini knjižni primjerci dobili su svoju idealnu mogućnost javnog predstavljanja širem krugu korisnika, izlazeći iz nevidljivih muzejskih prostora i začuđujući svojim bogatstvom.⁴ Posebice bi se to moglo primijeniti na Knjižnicu Muzeja Slavonije, muzejsku knjižnicu koja postoji već više od 130 godina, svjedočeći o povijesnim prilikama samoga grada u kojemu je nastala, o njegovim mijenama, prikupljajući knjižničku građu koja ostaje kao nepobitan dokaz vremena – multikulturalnosti, multietničnosti, inteligencije i sl. Knjižnica Muzeja Slavonije od neizmjerne je važnosti ne samo za kustose matične ustanove, nego i za brojne druge korisnike. Upravo stvaranjem mrežnoga kataloga Zavičajne zbirke Essekiane, korištenjem naprednih računalnih tehnologija, korisnicima je omogućen uvid u sadržaj toga fonda.

Zavičajna zbirka Essekiana i Osječka bibliografija

Zavičajna zbirka Essekiana jedna je od najvažnijih zbirki Knjižnice Muzeja Slavonije jer predstavlja najznačajniji dio kulturne baštine, presjecište prošlosti i sadašnjosti,⁵ informacijsko središte i polazište za raznovrsna istraživanja⁶ zaljubljenika u zavičajnu baštinu, temelj svakoga znanstvenog i stručnog rada istraživača, sveučilišnih profesora, novinara, doktoranata, studenata, učenika. Zavičajna zbirka Essekiana obuhvaća raznovrsnu, vrijednu, ali i rijetku građu od početaka osječkoga tiskarstva pa sve do današnjih dana, iako je pozornost usmjerena na knjižničku građu objavljenu do kraja Drugoga svjetskog rata.⁷

Zahvaljujući iznimnom trudu Marije Malbaša, više knjižničarke u Muzeju Slavonije 1950-ih godina, Knjižnica danas ima zavičajnu bibliografiju. To iznimno djelo, jedino djelo takve vrste na slavonskom i širem području, donosi tiskarsko izdavačku djelatnost Osijek od 1742. do 1978. godine. Dakle, cjelokupnu izdavačku djelatnost toga vremena. *Osječka bibliografija* Marije Malbaša ima iznimno važno mjesto u Knjižnici Muzeja Slavonije. Naime, ona služi kao katalog Zavičajne zbirke Essekiane jer je najveći broj zapisa bibliografskih jedinica opisanih u njoj, posebice u prvom svesku,⁸ upravo iz te zbirke i te kulturne ustanove.

⁴ Radovanlija Mileusić, Snježana. Muzejske knjižnice na internetu : pregled stanja u Hrvatskoj s inozemnim primjerima. // Zbornik radova i priloga s 3. dana specijalnog knjižničarstva Hrvatske / urednica Maja Jokić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2002. Str. 40.

⁵ Pejić, Ilija. Zavičajna zbirka kao jedan od oblika djelovanja knjižničara u društvenoj zajednici. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 39, 1/2(1996), 114.

⁶ Burić, Vesna. Zavičajne zbirke : svrha i način. // Osječki zbornik 20 (1989). Str. 221.

⁷ Gradska knjižnica Osijek, današnja Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek (GISKO), svojim je osnutkom 1949. godine preuzela brigu oko prikupljanja i čuvanja zavičajne građe.

⁸ *Osječka bibliografija* objavljena je u dva sveska. Prvi predstavlja tiskarsko izdavačku djelatnost Osijek od 1742. do 1944., a drugi od 1945. do 1978. godine. Za Knjižnicu Muzeja upravo je taj prvi svezak neprocjenjiv jer se odnosi na razdoblje prije osnutka GISKO-a, kada je Muzej bio jedina kulturna ustanova toga tipa u Osijeku. U ovom će radu biti spomena samo o prvom svesku jer se mrežni katalog temelji na njemu.

Bitno je napomenuti kako je u Zavičajnoj zbirci Essekiane pohranjena brojna građa koja se često ne može pronaći niti u jednoj drugoj knjižnici.

Katalog Zavičajne zbirke Essekiane (*Osječka bibliografija*) poseban je, između ostaloga, iz još jednoga razloga. U njemu stručno obrađena građa slijedi kronološkim redom,⁹ i to ne u skladu s pravilima međunarodnih standardnih bibliografskih opisa, jer su se oni pojavili relativno kasno za izmjenu i prilagodbu više tisuća zapisa bibliografskih jedinica.

Mrežni katalog Zavičajne zbirke Essekiane¹⁰

Javno dostupni katalozi (OPAC-i) prvi su se put pojavili u SAD-u sredinom 1970-ih godina¹¹ i više su bili namijenjeni školovanim knjižničarima nego mogućim korisnicima. Prvi su javno dostupni katalozi oponašali tradicionalne kataloge, odnosno kataloge na listićima. No, u odnosu na kataloge na listićima, javno dostupni katalozi omogućili su nov i bolji način pristupa bibliografskim zapisima.¹² Sredinom 1980-ih godina razvio se drugi naraštaj javno dostupnih kataloga – katalozi s većim mogućnostima (pretraživanje prema ključnim riječima, uporaba Booleovih operatora...).¹³ 1990-ih godina pojavljuje se novi, treći naraštaj javno dostupnih kataloga. Naime, sve više takvih kataloga postaje dostupno na World Wide Webu, čime su dobili naziv WebPAC-i (mrežni katalozi).¹⁴

I u muzejskim knjižnicama, ormarići s kataložnim listićima polako, ali sigurno, počinju pripadati prošlosti te i sami postaju muzejskim predmetima u kojima se očituje povijest načina rada jedne struke (knjižničarske) od velike važnosti za znanstveni i istraživački rad stručnjaka, ali i drugih. Kataloge na listićima postupno zamjenjuju javno dostupni računalni katalozi te mrežni katalozi, uvjetovani informacijskom i komunikacijskom tehnologijom.

---

⁹ Zavičajna građa ne posuđuje se izvan Knjižnice Muzeja, a ona objavljena do kraja 18. stoljeća smještena je u trezor, što je još jedan razlog stvaranju mrežnoga kataloga i njegove dostupnosti široj javnosti.

¹⁰ U sklopu projekta *Knjižna baština u fondovima hrvatskih knjižnica : izazovi otkrivanja i interpretacije* izrodila se zamisao o približavanju zavičajne građe Knjižnice Muzeja Slavonije zajednici. Riječ je o projektu digitalizacije u tri faze. U suradnji Muzeja Slavonije i Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Osijeku realizirana je prva faza projekta – digitalizacija *Osječke bibliografije* Marije Malbaša. U tijeku je druga faza – realizacija mrežnoga kataloga Zavičajne zbirke Essekiane, s digitalnim preslikama naslovnica same zavičajne građe. Zamisao je provesti i treću fazu – digitalizaciju Zavičajne zbirke Essekiane od 1742. do 1944. godine, tj. cjelokupnu knjižničnu građu Muzeja Slavonije popisanu u prvom svesku *Osječke bibliografije*.

¹¹ Barbarić, Ana. Povijesni pregled razvoja OPAC-a. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 46, 3/4 (2003), 51.

¹² Markulin, Helena; Marijan Šember. Nav. dj., 36.

¹³ Barbarić, Ana. Nav. dj., 54.

¹⁴ Isto, 54-57.

Pomoću Web adresara hrvatskih muzeja, smještenoga na mrežnim stranicama Muzejskoga dokumentacijskog centra,¹⁵ pregledane su sve mrežne adrese hrvatskih muzejsko galerijskih ustanova. Na temelju pretraživanja, ustanovljeno je kako svega pet muzejskih ustanova ima mrežni katalog knjižnice na svojim stanicama.¹⁶ Riječ je o mrežnom katalogu Arheološkoga muzeja Zadar, Muzeja Slavonije Osijek, Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, Muzejskoga dokumentacijskog centra i Prirodoslovnoga muzeja Rijeka. To je još jedna potvrda kako većina hrvatskih specijalnih knjižnica nema mrežni katalog.¹⁷

Tako je i Knjižnica Muzeja Slavonije svoju jedinstvenu zavičajnu građu, zapsanu u prvom svesku *Osječke bibliografije* Marije Malbaša, odlučila učiniti dostupnom široj zajednici pomoću mrežnoga kataloga. Upravo je jedan od osnovnih ciljeva mrežnoga kataloga zavičajne zbirke Essekiane upoznati zajednicu sa zavičajnim fondom, osvijestiti o tome koja se sve vrijedna zavičajna građa krije u najvećoj muzejskoj knjižnici u Hrvatskoj. Naime, u Muzeju Slavonije nije rijetkost vidjeti skupine studenata koji s profesorima dolaze u organizirani posjet muzejskoj knjižnici, odlazeći zapanjeni njezinim bogatim fondom, starošću, poviješću i vrijednošću.

Na početnoj, službenoj mrežnoj stanici Muzeja Slavonije, poveznice su za sve informacije o ustanovi. Između ostaloga, postoji i poveznica za Knjižnicu (Odjel muzealnih tiskopisa), gdje je na jednoj od podstranica¹⁸ smješten mrežni katalog¹⁹ Zavičajne zbirke Essekiane. Mrežni katalog zasigurno nije revolucionaran korak uvođenja novih tehnologija u knjižnično poslovanje u Hrvatskoj, ali svakako je najznačajniji do sada u Knjižnici Muzeja Slavonije. Naime, Muzej Slavonije jedini je muzej u Hrvatskoj koji na svojim stranicama ima mrežni katalog zavičajne zbirke. Pri tome treba spomenuti kako je Muzej Slavonije ujedno i prvi hrvatski muzej općega tipa koji se na mreži pojavio s katalogom.

Mrežni katalog Zavičajne zbirke Essekiane, kao i svi mrežni katalogi, ima svoje prednosti i nedostatke, pri čemu prednosti ipak prednjače pred nedostacima. Naime, mrežni katalog Zavičajne zbirke Essekiane neograničeno je dostupan i omogućuje uvid u zavičajnu zbirku širokom krugu mogućih korisnika iz različitih

¹⁵ Muzejski dokumentacijski centar. Web adresar [citirano: 2010-05-13]. Dostupno na: <http://www.mdc.hr/hr/muzeji-u-hrvatskoj/hvm-pregled-muzeja/web-adresar-muzeja/?prikazi=web-adresar>

¹⁶ Čak 20 posto pregledanih muzejsko galerijskih ustanova nema svoju vlastitu mrežnu stranicu, nego je u sklopu mrežnih stranica grada, turističke zajednice i sl. Od preostalih muzejsko galerijskih ustanova koje imaju svoju mrežnu stranicu, gotovo polovica (49 posto) na njima ne spominje postojanje knjižnice, dok 19 posto spominje knjižnicu. Samo 9 posto muzejsko galerijskih ustanova na mrežnim stranicama ima i podstranicu knjižnice, a tek 3 posto i katalog.

¹⁷ Pažur, Ivana; Sofija Konjević. Nav. dj. Str. 48.

¹⁸ Muzej Slavonije Osijek. Katalog Essekiana [citirano: 2010-05-28]. Dostupno na: <http://mso.hr/essekiana/katalog.php>

¹⁹ Suradnjom knjižničarki Muzeja Slavonije i informacijskog stručnjaka Matije Bogdanovića, izrađeno je korisničko sučelje pomoću kojega svi zainteresirani mogu pretraživati katalog Zavičajne zbirke Essekiane na mrežnim stranicama Muzeja Slavonije.

sredina i s najrazličitijim informacijskim potrebama. On pridonosi obogaćivanju knjižničnih usluga, većoj dostupnosti informacijskih izvora u knjižnici, vidljivosti same knjižnice/njezinoga fonda na mreži.²⁰ Takav mrežni katalog mogućim korisnicima omogućuje brzo, jednostavno i samostalno pretraživanje,²¹ pronalaženje određenoga bibliografskog zapisa (informacije), dajući im osjećaj provjere.²² Pritom, mogući korisnici ne moraju fizički doći u knjižnicu, nego je dovoljno imati pristup mreži (internetu) i pristupiti katalogu. Nadalje, mrežni katalog može pretraživati više mogućih korisnika istovremeno, i to bez vremenskih ograničenja, odnosno u bilo koje doba dana ili noći. Zato i Snježana Radovanlija Mileusnić naglašava kako “izgradnjom mrežno dostupnih bibliografskih baza podataka, knjižnica nastoji suvremenom tipu korisnika ponuditi nove usluge i omogućiti mu bolju pristupačnost knjižničnoj građi i informacijama”.²³ Mrežni katalog ne posjeduje podatke o dostupnosti knjižnične građe za posudbu,²⁴ kao što to imaju mrežni katalozi drugih tipova knjižnica, ali to u ovom slučaju i nije značajno. Naime, fond Zavičajne zbirke Essekiane može se iščitavati i koristiti samo u prostoru Muzeja Slavonije, odnosno ne može se posuditi izvan Knjižnice Muzeja. Kada je riječ o nedostacima mrežnoga kataloga, i mrežni katalog Zavičaje zbirke Essekiane, kao i brojni drugi, svojim je konceptom snažno vezan uz tradicionalnu knjižnicu²⁵ iz koje je izrastao.

Tako je mrežni katalog Zavičajne zbirke Essekiane snažno vezan uz *Osječku bibliografiju*, na čijim je temeljima nastao i čiju koncepciju prati. Ovaj mrežni katalog proizašao je iz mjesne, specijalne bibliografije, ali je preoblikovan tako da predstavlja samo zavičajnu građu Muzeja Slavonije, od 1742. do 1944. godine, a to je ujedno najveći broj bibliografskih zapisa prvoga sveska *Osječke bibliografije*. Točnije, od ukupno 3.295 zapisa bibliografskih jedinica u prvom svesku *Osječke bibliografije*, njih 2.404 svoje mjesto pronalazi upravo u Knjižnici Muzeja, te ih je toliko zastupljeno i u mrežnom katalogu. Mrežni katalog, dakle, obuhvaća knjige i brošure tiskane/izdane u Osijeku, iznimno i starija izdanja tiskovina na jednom listu te sitni tisak kulturno povijesnoga značenja za sredinu u kojoj su nastali. Kao zavičajni mrežni katalog, obuhvaća i školske izvještaje, godišnje izvještaje novčanih zavoda i privrednih poduzeća, zapisnike sa sjednica gradskoga poglavarstva i trgovačko obrtničke komore.²⁶

²⁰ Markulin, Helena; Marijan Šember. Nav. dj. Str. 41.

²¹ Ožić Bašić, Dina. Nav. dj. Str. 121.

²² Smith, Virginia. Online Catalogs and the User, 1987. [citirano: 2010-04-14]. Dostupno na: <http://www.informaworld.com/smpp/content~content>

²³ Radovanlija Mileusnić, Snježana. Informacijske usluge muzejskih knjižnica za korisnike 21. stoljeća : kako radi knjižnica MDC-a. // Muzeologija 41/42(2007), 288.

²⁴ Markulin, Helena; Marijan Šember. Nav. dj. Str. 42.

²⁵ Stojanovski, Jadranka; Ivana Pažur. Hrvatske knjižnice na webu : prosudba sadržaja. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 45, 1/2(2002), 90.

²⁶ Malbaša, Marija. Osječka bibliografija : tiskarsko-izdavačka djelatnost u Osijeku od 1742. do 1978. godine. Osijek : Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad, 1981-1985. Sv. 1. 1981. Str. 13.

Mrežni katalog zasniva se na zavičajnoj građi koja odstupa od međunarodnih standardnih bibliografskih opisa (ISBD-ova), a koja je na mrežne stranice Muzeja Slavonije postavljena u onom obliku u kojem ju je zapisala/obradila Marija Malbaša. Tako su podaci s naslovne stranice bibliografske jedinice u zapis uneseni u cijelosti, bez skraćivanja. Uz bibliografske zapise do 1835. godine, redovi su označeni kosim crtama.²⁷ Bibliografski zapis započinje prezimenom i imenom autora ili početnim dijelom naslova, tj. odrednicom s redalicom, nastavlja izdvojenom godinom objavljivanja. Nadalje, slijedi kataložni opis same bibliografske jedinice – naslov djela, autor, podatak o mjestu izdanja, tiskaru/izdavaču, godini izdanja, uz izdvojen materijalni opis te napomenu. Naime, dimenzije materijalnoga opisa su u stupnjevim. Uz materijalni opis stoji oznaka MSO, oznaka koja označava smještaj građe u Muzeju Slavonije. Mrežni katalog Zavičajne zbirke Essekiane pretraživ je prema svim elementima zapisa, a prvotno slijedi kronološki redoslijed, unutar kojega je abecedni.

Jedinstvenosti ovoga mrežnog kataloga, osim činjenice da predstavlja katalog zavičajne zbirke i da nije u potpunosti u skladu s međunarodnim standardima, pridonose i fotografije/digitalne preslike naslovnica bibliografskih zapisa i zanimljivih detalja poput ex librisa, pečata, ilustracija, ukrasa i sl. Iz ex librisa možemo mnogo doznati o prethodnim vlasnicima određene bibliografske jedinice, njihovim interesima i pogledima na svijet, o pojedinim knjižnicama u kojima su bile smještene i sl. Iz različitih ukrasa možemo iščitati modu i stil tadašnjega vremena, kako nije bio važan samo sadržaj djela, nego i njegov izgled, grafičko oblikovanje. Upravo te digitalne preslike čine jedan od elemenata koji pridonose važnosti mrežnoga kataloga Zavičajne zbirke Essekiane u promicanju kulturne, povijesne, društvene i ekonomske sredine svoga zavičaja, čineći dio nacionalnoga knjižničnog fonda.

Zaključak

Brojne knjižnice kriju vrijednu i rijetku građu koja pada u zaborav neznanjem/nekorištenjem i samim teškim dolaženjem do nje. Upravo World Wide Web i digitalizacija imaju značajnu ulogu u otvaranju takvih fondova javnosti, u osvjetavanju o samom postojanju i bogatstvu starih knjižničnih fondova. To je jedan od razloga zašto je Muzej Slavonije u suradnji s Odsjekom za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Osijeku započeo projekt digitalizacije Zavičajne zbirke Essekiane.

Mary K. Bolin naglašava kako razlike u primjeni standarda, odnosno kataložnim propisima dovode i do razlika u katalozima, a raznolikost korisničkih sučelja i pristupnica u bibliografskih zapisima proizlazi i iz činjenice da za uvođenje i održavanje mrežnih kataloga ne postoje jedinstveni standardi.²⁸ Mrežni se kata-

²⁷ Malbaša, Marija. Nav. dj. Str. 15.

²⁸ Bolin, Mary K. Catalog design, catalog maintenance, catalog governance. // *Library collection, acquisitions & technical services* 24, 1(2000), 53-63. Citirano prema: Markulin, Helena; Marijan Šember. Nav. dj. Str. 37.

lozi međusobno razlikuju vezano uz korisničko sučelje, veličinu baze podataka, prikaz zapisa i sl. Mrežni katalog (WebPAC) Zavičajne zbirke Essekiane specifičan je katalog takve vrste u Hrvatskoj jer, osim zapisa pojedine bibliografske jedinice, donosi i digitalne preslike samih naslovnica zavičajne građe, sa zanimljivim detaljima, ex librisima, ilustracijama, ukrasima koji doprinose zavičajnoj vrijednosti, tj. pričaju kulturno povijesnu priču grada Osijeka.

Mrežnim katalogom zavičajne zbirke, Knjižnica Muzeja Slavonije otvorila je vrata najširem krugu korisnika, omogućila dostupnost informacija o postojećoj knjižničnoj građi, upoznala zajednicu s jedinstvenim fondom. Uvođenjem novih informacijskih i komunikacijskih tehnologija u poslovanje ujedno je pokazala spremnost na promjene i prilagodbe.

LITERATURA

Burić, Vesna. Zavičajne zbirke : svrha i način. // Osječki zbornik 20(1989), 213-224.

Barbarić, Ana. Povijesni pregled razvoja OPAC-a. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 46, 3/4(2003), 48-58.

Malbaša, Marija. Osječka bibliografija : tiskarsko-izdavačka djelatnost u Osijeku od 1742. do 1978. godine. Osijek : Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad, 1981-1985.

Markulin, Helena; Marijan Šember. WebPAC Središnje medicinske knjižnice u Zagrebu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 48, 2(2005), 35-44.

Ožić Bašić, Dina. Utjecaj računalnih tehnologija na razvitak novih sadržaja suvremenih sveučilišnih knjižnica. // *Prostor : znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam* 15, 1(33) (2007), 118-131.

Pažur, Ivana; Sofija Konjević. Hrvatske specijalne knjižnice na web-u. // *Zbornik radova i priloga s 3. dana specijalnog knjižničarstva Hrvatske / urednica Maja Jokić*. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2002. Str. 47-55.

Pejić, Ilija. Zavičajna zbirka kao jedan od oblika djelovanja knjižničara u društvenoj zajednici. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 39, 1/2(1996), 111-117.

Radovanlija Mileusnić, Snježana. Informacijske usluge muzejskih knjižnica za korisnike 21. stoljeća : kako radi knjižnica MDC-a. // *Muzeologija* 41/42(2007), 286-295.

Radovanlija Mileusnić, Snježana. Muzejske knjižnice na internetu : pregled stanja u Hrvatskoj s inozemnim primjerima. // *Zbornik radova i priloga s 3. dana specijalnog knjižničarstva Hrvatske / urednica Maja Jokić*. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2002. Str. 34-44.

Smith, Virginia. *Online Catalogs and the User*, 1987. [citirano: 2010-04-14]. Dostupno na: <http://www.informaworld.com/smpp/content~content>

Stojanovski, Jadranka; Ivana Pažur. Hrvatske knjižnice na webu : prosudba sadržaja. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 45, 1/2(2002), 83-101.